

OLGA DOBĂ,asistent universitar al Catedrei „Științe polițienești și socioumane”,
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, master în drept, doctorandă**PROTECȚIA JURIDICĂ A MINORILOR REFUGIAȚI**

Motto:

„Decât să ne fie frică, mai bine să ne fie rușine”.

Rezumat

Criza legată de aflulul de migranți în Europa este începutul unui „exod” ce ar putea dura ani de zile, ceea ce înseamnă că noi trebuie să fim pregătiți de orice și totodată va trebui să ne ocupăm de această problemă ani de zile de acum încolo prin diferite măsuri de protecție.

La etapa actuală tot mai mulți copii sunt cele mai numeroase victime ale acestei situații, însă cu ajutorul unor organisme internaționale, organizații neguvernamentale și al statelor care găzduiesc refugiați de pretutindeni, copiii refugiați pot beneficia de dreptul la o viață mai bună și sigură în țara unde s-au refugiat cu familia lor.

Cuvinte-cheie: refugiat, minor, dreptul copiilor, protecție internațională, rasă, religie, naționalitate, UNICEF, UNHCR.

Résumé

La crise liée à l'afflux de migrants en Europe est le début d'un «exode» qui pourrait durer des années, ce qui signifie que nous devons être prêts à tout et faire face à ce problème dans les années qui viennent par diverses mesures de protection.

Aujourd'hui de plus en plus d'enfants deviennent victimes de cette situation, mais avec l'aide des organisations internationales, des ONG et des États d'accueil des réfugiés, les enfants réfugiés peuvent bénéficier du droit à une vie meilleure et sûre dans le pays où ils se sont enfuis avec leur famille.

Mots-clés: réfugié, mineur, droits de l'enfant, protection internationale, religion, nationalité, UNICEF, UNHCR.

Introducere. Potrivit Convenției privind statutul refugiaților din 1951, „refugiat” este acea persoană care din cauza temerii justificate de a fi persecutată pe motiv de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un grup social sau opinie politică și-a părăsit țara de origine și care nu poate sau nu mai dorește să se întoarcă în țara sa, însă nu există nici o prevedere specială în această Convenție care ar face trimitere la criteriul vârstei, astfel definiția refugiatului se aplică în mod egal tuturor persoanelor, indiferent de vârsta pe care ar avea-o la momentul refugiului[1, art.1].

Nu putem însă omite prevederile articolului 22 din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, unde se menționează că statele părți vor lua măsurile corespunzătoare pentru a asigura ca un copil care caută să obțină statutul de refugiat sau care este considerat ca refugiat în virtutea regulilor și procedurilor de drept internațional sau national aplicabile, fie că este singur, fie însoțit de mamă și tată sau de orice altă persoană, să beneficieze de protecție și asistență umanitară corespunzătoare pentru a-i permite să

se bucure de drepturile pe care i le recunosc prezenta convenție și celalte instrumente internaționale relative la drepturile omului sau cu caracter umanitar, la care statele respective sunt părți.

Totodată, este de menționat că această Convenție ne dă și definiția de „copil”, și anume: prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă [2, art.22, alin.(1)].

Dacă e să dăm o explicație a ceea ce înseamnă minor, putem să o explicăm în felul următor: persoană fizică în vârstă de până la 18 ani, care nu a împlinit încă vârsta majoratului și care nu a împlinit încă vârsta la care își poate exercita toate drepturile.

Materialele și metodele aplicate pentru elaborarea acestei lucrări au fost făcute prin cercetări atât în cadrul legislativ national, cât și internațional. În prezentul studiu au fost aplicate diferite metode de cercetare științifică, precum și surse cu caracter informativ, unele chiar în urma sondajelor și părerilor căutate prin intermediul tehnologiilor

informaționale.

Cea mai amplă operațiune umanitară din istorie a implicat mobilizarea de către UNHCR și UNICEF a sprijinului de care milioane de familii afectate și de copii aveau nevoie în perioada refugiuilor.

Undeva în lume, în fiecare zi, mulți copii sunt nevoiți să se refugieze. Ei fug din țara lor pentru că viața le este pusă în pericol, din păcate, reglementările ținând de protecția copilului nemaireușind să-i protejeze împotriva persecuțiilor. Dacă nu aleg calea refugiuului, ei riscă să fie persecutați din cauza religiei, rasei, naționalității sau a opiniilor politice ale părinților. Ei rămân fără cămin, prieteni, rude sau își pierd uneori familia [3].

Dezrădăcinarea, teama, stresul și traumele trăite de un număr atât de mare de copii formează doar o parte a crizei umanitare. UNHCR și UNICEF au semnalat și alte pericole care amenință copiii refugiați, cum ar fi munca folosind copiii, căsătoriile precoce și posibilitatea exploatării sexuale și a traficului de persoane.

Copiii care solicită obținerea statutului de refugiat, precum și cei care au obținut acest statut beneficiază de protecție și asistență umanitară corespunzătoare pentru realizarea drepturilor lor. Minorul refugiat are dreptul de a fi protejat împotriva oricăror forme de violență, abuz, rele tratamente, abandon, discriminare sau orice neglijență. Orice persoană fizică sau juridică, precum și copilul pot sesiza autoritățile abilitate de lege să ia măsurile corespunzătoare pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violență, inclusiv violența sexuală, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de orice tip de exploatare. În caz de conflicte armate, instituțiile statului iau măsurile necesare pentru dezvoltarea personalității copilului și apelează la diferite mecanisme speciale menite să asigure monitorizarea măsurilor adoptate pentru protejarea drepturilor copilului.

Pornind de la cele menționate mai sus, consider că toți cei care eșuează în îndeplinirea acestor obligații consfințite de dreptul internațional al drepturilor omului trebuie trași la răspundere pentru acțiunile lor.

Ca și fiecare copil, copiii refugiați au drepturi fundamentale, unul din cele mai importante drepturi ale minorilor refugiați este și dreptul la educație. La rândul său, educația este un drept fundamental, vital în restabilirea speranței și demnității minorilor nevoiți să își părăsească țările de origine. De asemenea, educația este un mijloc indispensabil pentru integrare, responsabilizându-i pe toți cei implicați să joace un rol activ în comunitatea din țara de azil și în viața politică, economică, socială și culturală, pentru că educația constituie un element esențial în facilitarea procesului de adaptare și integrare a copiilor în noua societate.

Fiecare copil are dreptul la o educație de calitate. Strategia UNHCR privind educația subliniază rolul important al accesului copiilor refugiați și solicitanți de azil la oportunități de învățământ adecvate [4].

Cu toate acestea, conform știrilor actuale asupra problemicii refugiaților în Europa Centrală, mulți dintre acești copii se confruntă cu dificultăți în exercitarea acestui drept.

În unele locuri, școlarizarea se dovedește dificilă în imediata apropiere a centrului de primire și a facilităților de cazare, de multe ori din cauza atitudinii discriminatorii a conducerii școlilor sau a cadrelor didactice.

Câteodată, copiii refugiați nu au dova realizărilor școlare trecute și, prin urmare, sunt plasați în clase inferioare nevoilor și pregătirii lor educaționale.

În unele școli, profesorii nu sunt calificați să predea într-o altă limbă decât cea națională. Uneori, profesorii înșiși nu au acces la resursele educaționale necesare integrării copiilor refugiați în activitățile școlare sau introducerii diversității în program și cursurile pregătitoare de limbă nu sunt întotdeauna de o intensitate sau durată suficientă pentru a permite copiilor și tinerilor să dobândească competențele lingvistice necesare în sistemul de învățământ al țării de azil. Deseori copiii abandonează școala, pierzând orice oportunitate de progres educațional și personal.

Prin urmare, după toate cele petrecute în lume, UNHCR a lansat un proiect cu scopul de a îmbunătăți accesul la un standard

educațional adecvat pentru copiii solicitanți de azil și refugiați. Acest proiect are ca scop identificarea lacunelor și bunelor practici în acordarea de sprijin educațional din întreaga regiune, tot UNHCR pledează pentru îmbunătățirea politicilor naționale și implementării acestora în ceea ce privește accesul copiilor solicitanți de azil și refugiați la o educație formală și non-formală de o calitate adecvată, dar și pentru dezvoltarea unor politici sociale care să permită dispariția practicilor discriminatorii și xenofobe.

UNHCR a înregistrat practic 1 milion de copii refugiați și le-a oferit o identitate. Agenția ajută copiii născuți în exil să obțină certificate de naștere, prevenind astfel riscul de a ajunge apatrizi. În plus, UNHCR se asigură că familiile de refugiați și copiii refugiați beneficiază de o anumită formă de adăpost sigur.

Se impune în continuare alocarea de resurse suplimentare pentru dezvoltarea unor rețele solide de identificare a copiilor refugiați supuși riscului și oferirea de asistență acestor copii și comunităților care îi găzduiesc.

Fondul internațional UNICEF încearcă pe toate căile să ofere protecție și suport, ca susținătorii drepturilor copilului, prin programe de retragere a copiilor din armată, lucrând cu persoane individuale, grupuri civice, la nivel guvernamental și cu persoane din sectorul privat pentru a realiza schimbări pozitive.

Astfel, spre exemplu, cu sprijinul UNICEF și al partenerilor acestei organizații mulți copii refugiați au beneficiat de asistență psiho-socială, alții au putut să își continue studiile în școli tradiționale sau în afara acestora, în timp ce unui număr mare de persoane le-au fost asigurate provizii de apă, tot ei au organizat diferite proiecte prioritare pentru ca fiecare persoană doritoare să doneze bani pentru copiii din familii vulnerabile [5].

Rezultatele obținute constau în propunerea de a elabora un șir de proiecte privind protecția drepturilor părinților și a copiilor lor refugiați, precum și de a primi ajutor din partea statului care s-au oferit a-i primi în țara lor.

Concluzie. În prezent Europa se confruntă cu o criză fără precedent a refugiaților.

Această problemă este de fapt la nivel global și chiar putem spune o problemă foarte acută și gravă, care cu siguranță va exista încă vreme îndelungată. Este necesar de a-i impune în continuare intensificarea eforturilor pentru găsirea unei soluții politice pentru crizele dintre părțile aflate în conflict. Aceste părți ar trebui să înceteze să mai vizeze civilii și să renunțe la recrutarea copiilor pentru binele lor, chiar dacă totuși sunt probleme, conflicte și oamenii sunt nevoiți să-și părăsească țara. Astfel, copiii și familiile lor trebuie să poată părăsi țara respectivă în siguranță, iar frontierele trebuie să rămână deschise pentru trecerea către zone mai sigure, deoarece ei suferă mai târziu de o varietate de greutăți fizice și psihologice.

De fapt, esența problemelor rămâne a fi războaiele, foametea, epidemiile și astfel copiii experimentează în fiecare zi brutalitatea războaielor, fiind expuși traumelor, rănilor foarte grave sau chiar morții. Este scandalos, dar sute de copii sunt blocați în zone asediate sau greu de accesat și primesc foarte puține ajutoare sau chiar deloc. Tragedia este făcută de mâna omului și stă în puterea celor care duc acest război să o oprească.

La aceste probleme trebuie atras cel mai mult acum atenția, începând cu rezolvarea lor pentru ca copiii să nu mai fie nevoiți să se refugieze. Urmează a demara o serie de proiecte care ar avea drept obiectiv integrarea și respectarea drepturilor lor în țările în care s-au refugiat, oferirea de activități educative și recreative, asistență socială, sprijin material în vederea integrării școlare și nu în ultimul rând consilierea părinților.

Referințe bibliografice

1. Convenția privind statutul refugiaților din 28 iulie 1951.
2. Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989.
3. <http://salvaticopiii.ro/>
4. <http://www.unhcr.org/>
5. <http://www.unicef.org/>